

STUDIJŲ DALYKO APRAŠAS

Dalyko pavadinimas		Kodas	
Lygios galimybės ir nediskriminavimas			
Dėstytojos		Padalinys	
Koordinuojanti: asist. dr. Reda Adomaitienė Kitos: doc. dr. Lijana Stundžė, doc. dr. Deimantė Šėporaitytė-Vismantė		Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222 Vilnius	
Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas	
Pirmoji		Individualusis	
Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)	
Mišri	Rudens semestras	Lietuvių k.	
Reikalavimai studijuojančiajam			
Išankstiniai reikalavimai: mokėti anglų kalbą B2 lygiu		Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra	
Dalyko apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	34	96

Dalyko tikslas		
Dalyko tikslas – ugdyti gebėjimus suprasti ir kritiškai vertinti lygių galimybių ir nediskriminavimo nuostatus, atpažinti jų pažeidimus, savarankiškai vertinti problemų sprendimo mechanizmus, taikyti lygių galimybių užtikrinimo priemones bei nacionalinius ir tarptautinius apsaugos nuo diskriminacijos mechanizmus, formuojant nediskriminuojančias komunikacines praktikas.		
Dalyko studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Išgys žinių lygių galimybių ir nediskriminavimo srityje, žinos tarptautiniais standartais žmogaus teisių kontekste	Probleminis dėstymas Mokslinės literatūros studijos Diskusijos Vaizdinės medžiagos analizė	Seminarų metu demonstruojamų studentų žinių bei aktyvumo vertinimas, probleminių situacijų analizė ir vertinimas, grupinis projektas
Gebės atpažinti įvairias diskriminacijos formas ir apraiškas ir taikyti lygių galimybių įgyvendinimo priemones	Probleminis dėstymas Mokslinės literatūros studijos Diskusijos, refleksija Vaizdinės medžiagos analizė	Seminarų metu demonstruojamų studentų žinių bei aktyvumo vertinimas, grupinis projektas, egzaminas
Socialiai aktyviai vertins lygių galimybių ir nediskriminavimo užtikrinimą visuomenėje	Įtraukiamosios paskaitos Mokslinės literatūros studijos Diskusijos Darbas grupėmis	Seminarų metu pateiktų probleminių situacijų analizė, grupinis projektas, egzaminas
Motyvuotai dirbs ir savarankiškai kaups, analizuos bei interpretuos informaciją, plėtos idėjas ir jas kritiškai interpretuos	Įtraukiamosios paskaitos, Mokslinės literatūros studijos Diskusijos, refleksija Atvejų analizė	Probleminių situacijų analizė ir vertinimas, seminarų metu demonstruojamų studentų žinių bei aktyvumo vertinimas, grupinis

Darbas grupėmis		projektas							
Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Lygių galimybių samprata. Diskriminacijos samprata, prielaidos, įveika. Diskriminacijos raiškos rūšys, įvairovė ir klasifikacijos. Žmogaus teises užtikrinantys tarptautiniai standartai ir Lietuvos teisės aktai. Socialiniai, ekonominiai, politiniai, kultūriniai diskriminacijos padariniai.	2						2		
2. Antidiskriminacinė politika, nediskriminavimą skatinantys veiksniai ir praktikos. Ekonominiai, politiniai, kultūriniai, socialiniai, organizaciniai, individualūs veiksniai.	2		2				4	10	Mokslinės literatūros skaitymas (Fibbi ir kt., p. 13-19; Limantė, Pūraitė-Andrikienė p. 3-27). Atvejų analizė, diskusija.
3. Lygios galimybės ir draudimas diskriminuoti dėl amžiaus. Skirtingų amžiaus grupių diskriminacijos pobūdis ir formos. Įvairių amžiaus grupių asmenų teisių apsauga.	2		2				4	10	Mokslinės literatūros skaitymas (Limantė, Pūraitė-Andrikienė, p. 137-155; Vengalė-Dits, p. 23-24). Refleksija, atvejų analizė.
4. Lygios galimybės ir draudimas diskriminuoti negalios pagrindu. Neįgalumo samprata ir diskriminacija. Žmogaus su negalia teisių apsauga.	2		2				4	12	Mokslinės literatūros skaitymas (Bagdonas ir kt., p. 69-114). Atvejų analizė, diskusija.
5. Lygios galimybės ir draudimas diskriminuoti rasės, etninės priklausomybės, tautybės, pilietybės, kalbos, socialinės kilmės ir socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, religijos pagrindais. Lygios galimybės ir nediskriminavimą skatinančios priemonės. Diskriminacijos ištakos, paplitimas, įveikos kryptys ir būdai.	2		2				4	10	Mokslinės literatūros skaitymas (Bagdonas ir kt., p. 312-337; Vengalė-Dits, p. 24-29). Refleksija, diskusija.
6. Lygios galimybės ir draudimas diskriminuoti lyties, lytinės tapatybės pagrindais. Moterų ir vyrų lygių galimybių politika. Antidiskriminacinės	2		4				6	14	Mokslinės literatūros skaitymas

priemonės lyčių lygybei įtvirtinti. Lyties aspekto integravimas. Diskriminacijos dėl lyties formos ir paplitimas. LGBTQ+ asmenys visuomenėje ir jų socialinė padėtis. Homofobija, transfobija, bifobija ir heteronormatyvumas. Pagrindinės tarptautinės žmogaus teisių apsaugos nuostatos žmogaus seksualinės orientacijos bei lytinės tapatybės srityje.								(Bagdonas ir kt., p. 154-174; Limantė, Agnė, Pūraitė-Andrikienė Dovilė, p. 107-136). Atvejų analizė, vaizdinės medžiagos analizė.	
7. Komunikacijos svarba lygių galimybių ir įgyvendinimui. Komunikacijos politika ir praktika organizacijoje, padedanti užtikrinti lygias galimybes ir diskriminacijos prevenciją.	2		2				4	10	Mokslinės literatūros skaitymas (Fibbi ir kt., p. 79-92). Atvejų analizė, pasiruošimas diskusijai.
8. Neapykantos kalba ir saviraiškos laisvė. Neapykantos kalbos samprata ir ribos. Neapykantos kalbos poveikis individams ir grupėms. Medijų vaidmuo ir atsakomybė.	2		2				4	10	Mokslinės literatūros skaitymas (Guliakiatė-Danisevičienė, p. 6-24), atvejų analizė, pasiruošimas diskusijai.
9. Grupinio projekto parengimas, pristatymas, grįžtamasis ryšys		2					2	20	
Iš viso	16	2	16				34	96	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminarų metu	30 proc.	Semestro metu	Studijų rezultatų, parodomų atliekant atvejų analizę, dalyvaujant diskusijose vertinimo kriterijai: dalykinės žinios ir gebėjimai analizuojant ir vertinant atvejus, situacijas, argumentavimo pagrįstumas ir logika, analizės ir vertinimo išsamumas. Priklausomai nuo konkretaus seminario tikslų ir užduočių, darbas seminario metu vertinamas vienu iš žemiau nurodytų būdų: a) Individualus vertinimas, kai seminario užduotį atlieka kiekviena(-s) studentė(-as) individualiai: 10 - puikios žinios ir gebėjimai. Seminario užduotys atliekamos nuosekliai, argumentuotai, atliktos analizės išvados logiškos, pagrįstos. 9 - labai geros žinios ir gebėjimai. Seminario užduotys atliekamos nuosekliai, dauguma išvadų yra logiškos, viena ar kelios dalinai pagrįstos, argumentuotos. 8 - geros žinios ir gebėjimai. Seminario užduotys atliekamos nuosekliai, išvados logiškos, tačiau jų pagrindimas, argumentavimas yra nepakankamas. 7 - vidutinės žinios ir gebėjimai. Seminario užduotys atliekamos fragmentiškai, menkai argumentuojant, išvados logiškos, tačiau nepagrįstos. 6 - patenkinamos žinios ir gebėjimai. Seminario užduotys atliekamos nenuosekliai, menkai argumentuojama, dauguma

			išvadų yra netinkamos, nepagrįstos. 5 - silpnos žinios ir gebėjimai, t.y. žinios ir gebėjimai tenkina minimalius reikalavimus. Seminaro užduotys atliekamos fragmentiškai, nėra argumentų, išvados nelogiškos, netinkamos, klaidinančios. 4-1- netenkinami minimalūs užduočių atlikimo reikalavimai. b) grupinis vertinimas, kai seminaro užduotis atlieka studentų(-ų) grupė: individualaus vertinimo kriterijai taikomi grupės darbui. Kai visų grupės narių indėlis į užduoties atlikimą yra vienodas – visų grupės narių įvertinimas vienodas; jei kažkurios(-io) / kažkurių grupės narių indėlis į užduoties atlikimą yra mažesnis, to(-s) / tų grupės narės(-io) / narių vertinimas yra žemesnis priklausomai nuo indėlio. c) individualus / grupinis vertinimas: • įskaityta: priklausomai nuo reikalavimų – darbas pristatytas žodžiu, pateikta raštu atlikta užduotis, kt.; • neįskaityta: priklausomai nuo reikalavimų – darbas nepristatytas žodžiu, nepateikta raštu atlikta užduotis, kt. Seminarų užduotys, priklausomai nuo jų turinio vertinamos balais ir įskaityta / neįskaityta principu. Laiku (iki nurodytos datos) neatlikus balais vertinamos seminaro užduoties, ji vertinama 0, o bendroje vertinimo sistemoje skaičiuojamas vidurkis. Ne/įskaitymo principu gauti vertinimai koreguoja vidurkio skaičiavimo formulę. Pvz., jei iš 8 seminarų vienas buvo vertinimas ne/įskaitymo principu, o visi kiti – 10 balų skalėje, tai: • jei įskaityta, tai vidurkio skaičiavimo formulėje 7 seminarų balai sumuojami ir dalinami iš 7; • jei neįskaityta, tai vidurkio skaičiavimo formulėje 7 seminarų balai sumuojami ir dalinami iš 8.
Grupinio projekto parengimas ir pristatymas seminaro metu	40 proc.	Seminarų metu	Parengti grupinį projektą – sukuriant socialinį veiksmą viešoje erdvėje (pvz., socialinę reklamą ir pan.) ir jį pristatyti seminaro metu. Vertinama projekto idėjos realizavimas, struktūros aiškumas, loginės sąsajos, originalumas, gebėjimas konstruktyviai diskutuoti, pagrįstas ir dalykinis atsakymas į auditorijos klausimus. Projekto vertinimo kriterijai: 10 – puikiai realizuota idėja, demonstruojamas įsigilinimas į problemą. Projekto struktūra aiški ir nuosekli, pasirinkta idėja atskleista originaliai ir argumentuotai. 9– labai gerai realizuota idėja, demonstruojamas įsigilinimas į problemą. Projekto idėja realizuota nuosekliai ir logiškai. 8 – gerai realizuota idėja, demonstruojamas įsigilinimas į problemą. Projekto idėja yra originali, tačiau atskleista nepilnai. 7 – vidutiniškai realizuota projekto idėja, stokojama originalumo, būdingas fragmentiškumas. 6– patenkinamai realizuota idėja. Stokojama originalumo, nuoseklumo, neaiški struktūra. 5– silpnai realizuota projekto idėja, darbas turi esminių trūkumų, neoriginalus, nelogiškas. 4-1–netenkinami minimalūs projekto atlikimo reikalavimai.
Egzaminas raštu (kompiuterizuotas)	30 proc.	Sesijos metu	Egzamino testą sudaro 20 klausimų (uždarojo ir / arba atvirojo tipo). Vertinamo kriterijai:

testas)			10 balų - puikios žinios ir gebėjimai. 17-20 teisingų atsakymų 8 – 9 balų - geros žinios ir gebėjimai, gali būti neesminių klaidų. 13-16 teisingų atsakymų. 7 balai - vidutinės žinios ir gebėjimai, yra klaidų. 9-12 teisingų atsakymų. 6 – 5 balo - silpnos žinios ir gebėjimai, yra (esminių) klaidų. 5-8 teisingi atsakymai. 0 – 4 balo - netenkinami minimalūs reikalavimai. 0-4 teisingi atsakymai. Vertinama 10 balų sistemoje ir skaičiuojami procentai. Egzamino testas atliekamas elektroninėje egzaminavimo sistemoje. Galutinį vertinimą (kaupiamąjį balą) sudaro seminarų užduočių, grupinio projekto ir egzamino testo rezultatų vidurkis. Tiek seminarų užduočių, tiek grupinio projekto, tiek egzamino rezultatai turi būti teigiami. Neatsiskaičius seminarų užduočių ar grupinio projekto, egzamino laikyti negalima.
Seminarų lankomumas yra privalomas.			

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Bagdonas Albinas, Lazutka Romas, Vareikytė Audronė, Žalimienė Laimutė	2007	Skirtingi, bet lygūs visuomenėje ir darbuotėje		Vilnius: VU leidykla
Fibbi Rosita, Midtbøen Arnfinn H., Simon Patrick	2021	Migration and Discrimination IMISCOE Short Reader.		Open Access
Guliakiatė-Danisevičienė, Monika	2023	Neapykantos kalba Lietuvoje: situacijos ir atsisakymų pradėti ikiteisminius tyrimus apžvalga		https://manoteises.lt/wp-content/uploads/2023/03/N-EAPYKANTOS-KALBA-LIETUVOJE.pdf
Limantė, Agnė, Pūraitė-Andrikienė Dovilė (Eds.)	2022	Legal Protection of Vulnerable Groups in Lithuania, Latvia, Estonia and Poland Trends and Perspectives European Union and its Neighbours in a Globalized World (EUNGW, volume 8), Springer		Open Access https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-06998-7
Vengalė-Dits, Laima (Sudarytoja-ekspertinio vertinimo vykdytoja)	2011	Lygių galimybių integravimas: teoriniai ir praktiniai aspektai		Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba https://lygybe.lt/data/public/uploads/2017/03/lg_apzv_alga_172x240.pdf
Papildoma literatūra				
Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų	2020			https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152

komitetui. Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija.				
Ališauskienė Milda (sudarytoja)	2014	Religijų įvairovė Lietuvoje: portretai, kasdienybė ir šventės		Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas Vilnius: Versus Aureus
Comim, Flavio, Nussbaum, Martha	2014	Capabilities, gender, equality. Towards fundamental entitlements		Cambridge University Press
Kuznecovienė Jolanta, Rutkienė Aušra, Ališauskienė Milda	2016	Religingumas ir / ar dvasingumas Lietuvoje: religijos sociologijos perspektyva.		Kaunas: Pasaulio lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centras
O'Halloran, Kerry	2021	Sexual orientation, gender identity and international human rights law: common law perspectives		Routledge
UN Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR)	2014	Developing national action plans against racial discrimination: a practical guide		http://www.refworld.org/docid/5566debe4.html
Vveinhardt Jolita, Žukauskas Pranas	2012	Mobingas darbuotojų santykiuose: individas, organizacija, sociumas: monografija		Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla
	2014	Women's rights are human rights. United Nations Human Rights, Office of the High Commissioner		http://www.ohchr.org/Documents/Publications/HR-PUB-14-2.pdf
Rūkaitė, Kristina; Guliakaitė-Danisevičienė, Monika	2023	Lietuvos nediskriminavimo politika: Lietuvos žydų ir romų bendruomenių atvejai.		https://manoteises.lt/wp-content/uploads/2023/11/Lietuvos-nediskriminavimo-politika-ilgoji-versija.pdf